

NHÌN LẠI GIÁ CẢ THỊ TRƯỜNG NĂM 1998

TRIỀU ĐÔNG

Năm qua thật là một năm đầy khó khăn và thử thách đối với nền kinh tế nước ta. Thị trường giá cả chứa đựng những yếu tố bất ổn tuy sức tiêu thụ hàng hóa vẫn bị hạn chế. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và dịch vụ đạt 180.500 tỉ đồng, nếu không tính lạm phát chỉ tăng 4,6%. Hàng hoá dịch vụ trong nước thiếu sức cạnh tranh nên khó mở rộng thị trường xuất khẩu. Trong khi đó, giá trị hàng tiêu dùng nhập khẩu lên đến 650 triệu USD.

Các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài đẩy mạnh các hình thức khuyến mãi với nhiều hình thức đa dạng, có những giải thưởng trị giá hàng chục triệu đồng và thời gian khuyến mãi kéo dài. Loại hình siêu thị phát triển mạnh nhưng có siêu thị phải phá sản đòi hỏi cần có quy chế hoạt động cho loại hình này.

Nếu như tốc độ lạm phát của hai năm 1996 và 1997 chỉ ở mức 4,5% và 3,6% thì năm nay đã tăng lên 9,2%. Đặc biệt giá lương thực cả năm đã tăng 23,1%; giá dược phẩm, y tế tăng 8,7%; giá thực phẩm tăng 8,6%. Giá các nhóm hàng hóa còn lại chỉ tăng từ 1 đến 3%.

Giá vàng thế giới trong năm vẫn dao động với xu hướng giảm, mức thấp nhất là 273 USD/troy ounce (8.1998) và cao nhất 312 USD/troy ounce (4.1998), nhìn chung vẫn xoay quanh mức giá 290 USD/troy ounce. Ngược lại với xu hướng giảm dần trong năm ngoái, giá vàng trong nước nhích lên dần trong năm 1998, chủ yếu tăng mạnh trong thời điểm tăng giá USD. So đầu năm giá vàng đã tăng 16.000 đ/chỉ (vàng bốn số 9).

Do áp lực tâm lý và nhu cầu ngoại tệ trả nợ đến hạn của các doanh nghiệp, giá USD trên thị trường tự do biến động mạnh, có lúc lên đến 15.000 đ/USD vào tháng 9.1998. Sau khi Ngân hàng Nhà nước quyết định hạ lãi suất tiền gửi ngoại tệ của các tổ chức KT-XH và Thủ tướng ra Quyết định 173 quy định doanh nghiệp phải bán ít nhất 80% ngoại tệ cho ngân hàng, giá USD trên thị trường tự do bớt sốt dần. Thị trường ngoại tệ trong những tháng cuối năm đã bớt căng thẳng. Tình trạng găm giữ ngoại tệ của các doanh nghiệp không còn nặng nề như trước. Doanh số mua bán ngoại tệ của các ngân hàng tăng mạnh. Giá USD trên thị trường tự do liên tục giảm và ổn định ở mức 13.880-13.900 đ/USD. Giá USD so đầu năm (12.293 đ/USD) đã tăng 1.601 đ/USD (năm 1997 tăng 1.138 đ/USD).

Giá lương thực tăng cao nhất so với các loại hàng hóa và dịch vụ khác do chỉ nhích lên nhẹ trong những năm trước; nhu cầu gạo xuất khẩu năm 1998 tăng mạnh; và ảnh hưởng nặng nề của thiên tai. Giá gạo trung bình tại TP.HCM đã tăng 650 đ/kg.

Giá xi măng, sắt thép và phân bón có xu hướng giảm vì lượng hàng nhiều, sức mua chậm và giá thế giới giảm mạnh. Giá xăng trong nước được điều chỉnh lên xuống nhiều lần và so đầu năm vẫn không đổi trong khi giá thế giới sụt mạnh. Đặc biệt giá gas nhập khẩu tăng cao trong những tháng cuối năm.

Giá cả thị trường năm 1999, nhất là quý 1.1999 vẫn còn gặp nhiều khó khăn. Sức cạnh tranh của hàng hóa dịch vụ trong nước chưa cao. Sản xuất lương thực thực phẩm chịu tổn thất

nặng nề do những cơn bão lớn cuối năm 1998. Việc thực hiện luật thuế giá trị gia tăng vào đầu năm 1999 bước đầu sẽ tác động mạnh đến giá cả thị trường. Lượng hàng nguyên liệu dự trữ cho sản xuất bị hạn chế do không được tính khấu trừ thuế đầu vào. Tâm lý mua bán bất ổn vì chưa hiểu biết thấu đáo Luật thuế giá trị gia tăng. Giá nhiều mặt hàng có khả năng tăng từ 5-10%.

Tỷ giá giữa đồng USD và đồng VN trong cuối năm có phần ổn định nhờ các biện pháp quản lý ngoại hối chặt chẽ của Nhà nước và nhu cầu nhập khẩu chưa nhiều do các doanh nghiệp còn đang tính toán kế hoạch sản xuất trước tình hình áp dụng luật thuế mới. Đầu năm 1999 nhu cầu ngoại tệ của các doanh nghiệp sẽ tăng, khả năng cân đối ngoại tệ của các ngân hàng chưa thực sự vững mạnh. Những nhân tố này sẽ góp phần đẩy giá USD lên, ảnh hưởng đến giá thành sản phẩm.

Theo các nhà phân tích, để kiềm chế chỉ số lạm phát trong năm 1999 dưới 10% do Quốc Hội đề ra, Chính phủ cần có những biện pháp tích cực như:

- Sử dụng quỹ bình ổn giá hỗ trợ việc dự trữ hàng hóa phục vụ cho nhu cầu tiêu dùng trong dịp Tết.
- Không tăng giá đối với các loại vật tư, hàng hóa chủ yếu do Nhà nước chỉ đạo giá.
- Tháo gỡ kịp thời những khó khăn của các doanh nghiệp trong giai đoạn ban đầu thực hiện thuế giá trị gia tăng; quản lý thị trường chặt chẽ và ngăn ngừa mọi hiện tượng lợi dụng thuế để tăng giá không chính đáng.
- Chỉ đạo sâu sát tiến độ xuất khẩu gạo để không gây đột biến giá lương thực trên thị trường và bảo đảm an ninh lương thực.
- Tiếp tục quản lý ngoại hối chặt chẽ, nghiên cứu kỹ lưỡng việc điều chỉnh mạnh tỷ giá để tránh gây mất ổn định trên thị trường giá cả; đồng thời hạn chế nhập khẩu những mặt hàng các doanh nghiệp trong nước đủ sức đảm bảo nhu cầu tiêu dùng.
- Chống buôn lậu triệt để và hiệu quả hơn nữa ■

